

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 16.02.1975
Sayı : 1290

10/2976

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, aktif fay hatları üzerinde yer almakta olup yüzölçümünün yaklaşık yüzde 92'si deprem riski altındadır; nüfusun ise yüzde 95'i 1. ve 2. derece deprem kuşağında yaşamaktadır.

Son yıllarda yaşanan depremlerde, özellikle kamu binalarının depreme karşı yetersizliğini ve yapı denetimindeki eksiklikleri acı şekilde ortaya koymuştur. Hastaneler ve okullar başta olmak üzere; diğer kamu binaları, AFAD tesisleri, valilik ve kaymakamlıklar, toplum sağlığı ve aile sağlığı merkezleri ile öğrenci yurtları gibi, yapılar büyük zarar görmüştür.

Bu binaların depremde yıkılması büyük can kaybına neden olacağı gibi afet sonrasında hizmet verilmesi gereken yaşamsal hizmetlerinde aksamasına neden olacaktır.

Söz konusu yapıların bilimsel esaslara göre incelenmesi, yapı denetim süreçlerinin etkinliğinin sorgulanması ve kamu kaynaklarının afet riskini azaltacak şekilde yönlendirilmesi büyük bir zorunluluktur.

Bu nedenlerle; başta hastaneler ve okullar olmak üzere, insan yoğunluğunun yüksek olduğu ve afet anında hizmet sunmaya devam etmesi gereken kamu binalarının mevcut durumlarının kapsamlı şekilde tespit edilmesi, depreme dayanıklılıklarının bilimsel yöntemlerle saptanması, güçlendirme ve iyileştirme çalışmalarına yönelik planlamaların yapılması, yapı denetim süreçlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve olası afetlerde can ve mal kaybını en aza indirecek politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Mv.

Selah TANDIRKAN
Diyarbakır Mv.

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili

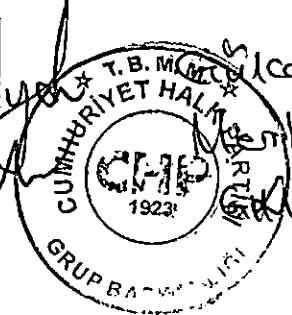
Tamer ARA
Bolu Mv.

Ahmet BOZ YAZGAN
Edirne Mv.

Melih MERİÇ
Gaziantep Mv.

Ayhan KÖRÜKÇÜ
Düzce Mv.

Vecdi GÜNDÜZ
Kırklareli Mv.

GEREKÇE

Türkiye, aktif fay hatları üzerinde yer almakta olup, yüzölçümünün yaklaşık yüzde 92'si deprem riski altındadır; nüfusun yüzde 95'i ise 1. ve 2. derece deprem kuşağında yaşamaktadır. Bu gerçekliğe rağmen yapı stokunun önemli bir kısmı, özellikle kamu binaları açısından değerlendirildiğinde, hâlâ güncel deprem yönetmeliklerine uygun değildir. Bu durum milyonlarca yurttaşı doğrudan risk altına sokmaktadır.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, kamu binalarının depreme karşı yetersizliğini ve yapı denetimindeki ciddi eksiklikleri açık şekilde ortaya koymuştur. Resmî verilere göre, sadece beş ilde (Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Gaziantep) 58 kamu binası tamamen yıkılmış, yüzlercesi ise ağır ya da orta derecede hasar görmüştür. Yıkılan binaların büyük bir kısmını devlet hastaneleri, okullar ve kamu hizmet binaları oluşturmuştur. AFAD verilerine göre, deprem bölgesindeki toplam 11.500'den fazla kamu binasının hasar tespiti yapılmış, bunların yaklaşık yüzde 15'inin acil yıkılması gerektiği belirlenmiştir.

Afet anlarında en güvenli ve sığınılabilir yapılar olması gereken kamu binalarının yıkılması hem can kayıplarını artırmış hem de afet sonrası hizmetlerin yürütülmesini ciddi biçimde aksatmıştır. Özellikle hastaneler ve okul binalarındaki ağır hasarlar, sağlık ve eğitim hizmetlerinde uzun süreli kesintilere neden olmuştur.

Türk Deprem Yönetmeliği'ne göre kamu binalarının "bina önem katsayısı", konutlara oranla yaklaşık yüzde 50 daha yüksektir. Kamu binalarının teknik olarak çok daha sağlam inşa edilmesi gerektiğini gösterir. Ancak yaşanan yıkımlar, bu ilkenin uygulamada yeterince karşılık bulmadığını göstermiştir.

Öte yandan, yıkılan ya da ağır hasar alan kamu binalarının inşa ve denetim süreçlerinde rol alan yüklenici firmalar, yapı denetim kuruluşları, yerel idareler ve ruhsat makamları hakkında etkin ve sonuç alıcı hukuki süreçlerin çoğu zaman işletilmediği görülmektedir. Denetim zincirinin kopukluğu, yapı denetim sisteminin çoğu kez yalnızca kağıt üzerinde kaldığını göstermektedir.

Ayrıca, deprem riski sadece aktif fay hatlarının geçtiği illerle sınırlı değildir. Türkiye genelinde; hastaneler, okullar, adliyeler, belediye binaları, valilik ve kaymakamlıklar, itfaiyeler, emniyet ve jandarma binaları, toplum sağlığı ve aile sağlığı merkezleri, AFAD tesisleri ve öğrenci yurtları gibi kamuya ait yüksek yoğunluklu binaların mevcut durumu bilimsel esaslara göre incelenmeli, riskli yapılar belirlenmeli, gerekli güçlendirme ve yeniden yapım süreçleri acilen planlanmalıdır.

Bu yapıların durumu yalnızca teknik bir konu değil, aynı zamanda hukuki ve yönetsel bir sorumluluk alanıdır. Kamunun yükümlülüğü yalnızca afet sonrasında müdahaleyle sınırlı kalmamalı; afet öncesinde risk azaltıcı, koruyucu ve denetleyici tedbirler etkili biçimde hayata geçirilmelidir.

1290. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Bahri Özkan	Kırkkirelî	yş
Ömer Fethi Güler	Niğde	[Signature]
Mahir POÇAT	iZmir	[Signature]
Veli Ağıbaşı	Malatya	[Signature]
Servet Kullaoğlu	HataY	J. Allen
Deniz Yavuzgilman	Zonguldak	[Signature]
Kadim Duman	Tokent	K. Durmuş
Müşip Karlıo	Kocaeli	[Signature]
Bekir Başeringer	Manisa	Burhan
Mehmet Tahtası	Gorum	[Signature]
Azra Ben	Koyseri	[Signature]
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	manisa	R. - [Signature]

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
T.B.M.M.
GRUP BAŞKANLIĞI
1923